

Læse-skrivehandleplan 2018-20

Indledning

“Gode sprog- og læsefærdigheder spiller en vigtig rolle i børn og unges personlige og faglige udvikling. Læsefærdigheder er nøglen til uddannelse, job og deltagelse i demokratiet og samfundslivet i øvrigt. I skolen er læsning et mål i sig selv, men det er også et middel. Eleverne skal både lære at læse og læse for at lære

Sprog og læsning hører sammen. Sprogtilegnelser er en løbende proces, der starter ved fødslen og fortsætter op gennem skoleforløbet. Sproget spiller hele tiden en rolle for læseindlæringen og dermed elevernes læreproces. Alle fag og faggrupper medvirker til udvikling af elevernes læsning.

Med vedtagelse af den nye folkeskolereform i 2014 blev det yderligere præciseret, at alle elever har ret til en undervisning, der giver dem mulighed for at blive så dygtige som muligt.”

(Citat fra: Sprog- og læsepolitik for skole og dagtilbud i Tønder Kommune 2015)

Denne læse-skrivehandleplan er udarbejdet med udgangspunkt i Tønder Kommunes sprog- og læsepolitik. Hele handleplanen skal læses for at få det fulde overblik over progressionen i forløbet.

Implementering er et fælles ansvar.

Der er i nærværende handleplan ikke taget særlig højde for elever med dansk som andetsprog.

Struktur

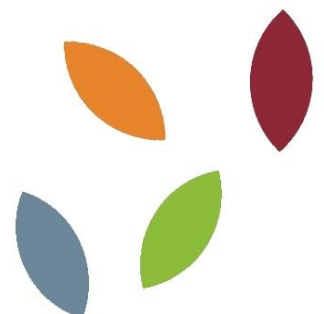
Handleplanen beskriver målsætninger, tiltag og ansvarsfordeling for de involverede parter i forhold til udvikling af børnenes læse- og skrivefærdigheder.

Handleplanen er inddelt i faser, som hver især beskriver fokuspunkter og indsatsområder på de respektive trin. I hver fase er ydermere beskrevet særlige tiltag for børn med skrift-sprogs-vanskeligheder.

Ophav

Læsehandleplanen for Tønder Distriktskole er udarbejdet i april 2018 af de fungerende læsevejledere i Tønder Distrikt: Joan Schmidt (JSC), Hanne Bonde (HBO) og Sally Hansen (SHA)

Handleplanen revideres af fungerende læsevejledere i foråret 2020.

0.klasse

Hovedpunkter:

- **Alle** elever skal have en god læsestart
- **De fleste elever** er klar til at begynde en egentlig læse-skriveundervisning i 1. klasse
- Der er klar er en **klar og tydelig** progression i den første læseundervisning

Mål for undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Funktionelt bogstavkendskab - bogstavernes lyd, navn og form.➤ Udvidelse af ordforråd og begrebsverden.➤ Lytte, tale, læse og skrive dagligt.
Tiltag i undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Læseforberedende aktiviteter.➤ Lydmetoden anvendes.➤ Dialogisk oplæsning (skønlitteratur og faglitteratur).➤ Opdagende skrivning (f.eks. logbøger).
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none">➤ Eleven kan bruge de tre alfabeter og kender til forlyd.➤ Eleven viser initiativ og deltager aktivt jvf. mål for undervisningen.➤ Eleven kan bruge de tre alfabeter og bruger mellemrum mellem ord i skriveprocessen.➤ Elevens brug af sætnings- og orddannelse i tale og skrift udvikler sig.
Evaluerings hvem, hvad, hvornår	<ul style="list-style-type: none">➤ Sprogvurdering 0. klasse (Hogrefe)➤ Læsevejlederen tager disse test.➤ LUS/LIX påbegyndes

Yderligere tiltag for elever i skriftsproglige vanskeligheder ved læsevejleder eller Slusekoordinator.	<ul style="list-style-type: none">➤ Læsevejlederen tager initiativ til drøftelse ved evt. behov for ændret praksis.➤ Slusen kan eventuelt også inddrages, hvis dansklærer og læsevejleder skønner det nødvendigt.
--	--

1. og 2. klasse

Hovedpunkter:

- Der er en **klar og tydelig progression** i den første læse-skriveundervisning
- **Funktionelle** læse-skrivefærdigheder er målet for 2. klassestrin
- Begyndende fokus på læsning **i alle fag**

Mål for undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Udvikling af funktionelle læsefærdigheder.➤ Anvendelse af forskellige læsestrategier, der understøtter afkodning og forståelse.➤ Fremme skriveudviklingen med henblik på at kunne formulere meningsfulde og afsluttede sætninger.➤ Korrekt stavning af hyppige og lydrette ord.➤ Udvidelse af ordforråd og begrebsverden.
Tiltag i undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Begyndende læseundervisning i alle fag.➤ Direkte undervisning i at eleverne kan gendanne et forestillingsindhold - eventuelt via strukturerede tekstsamtaler og skriveskabeloner.➤ Opdagende skrivning.➤ IT anvendes (f.eks. AppWriter).➤ Lydmetoden anvendes.➤ Direkte undervisning i sprogforståelse (f.eks. ordbank, ordforståelseskort mv)
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none">➤ Eleven kan stave hyppige og lydrette ord korrekt➤ Eleven efter 1. klasse læser i LUS 7-10 og Lix 5-10➤ Eleven efter 2. klasse læser LUS 10-12 og Lix 10-15➤ Eleven scorer "god" eller derover i nationale test.
Evaluerings hvem, hvad, hvornår	<ul style="list-style-type: none">➤ Læsevejleder afvikler ordblindescreening (DVO) i maj/2. klasse.➤ Dan sklæreren og/eller læsevejleder står for LUS, LIX i 1. og 2. klasse.➤ Læsevejlederen samler op på nationale testresultater og medvirker til at profilberegnerens resultater bruges fremadrettet.➤ Forår 2. klasse: National test i dansk/læsning

Yderligere tiltag for elever i skriftsproglige vanskeligheder ved læsevejleder eller Slusekoordinator	<ul style="list-style-type: none">➤ Læsevejlederen inddrages til drøftelse af evt. ændret praksis➤ Slusen kan evt. inddrages➤ Der tilbydes IT-kompensation til elever med særlige behov➤ Eleverne gives undervisning, som sætter dem i stand til at bruge læse-skrive-teknologi med succes
---	---

3. - 6. klasse

Hovedpunkter:

- At læse for at lære
- Fokus på læselyst, på konsolidering og automatisering af læsefærdigheder og på udvikling af strategier til læseforståelse **i alle fag**
- Læsning og skrivning udvikles i et fortløbende samspil

Mål for undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Sikker og automatiseret læsning.➤ Viden om de enkelte fags sprog, tekster og strategier for læsning.➤ Viden om hvordan multimodale tekster læses – såvel digitale som analoge.➤ Anvende af forskellige læseteknikker.
Tiltag i undervisningen.	<ul style="list-style-type: none">➤ Direkte undervisning læseforståelsesstrategier i alle fag➤ Direkte undervisning i Før-, under-, og efter-læseaktiviteter.➤ Direkte undervisning teksters opbygning og genretræk.➤ Genreskrivning.
Tegn på læring.	<ul style="list-style-type: none">➤ Eleven læser som følger:<ul style="list-style-type: none">○ 3.klasse: Lix 20○ 4.klasse: Lix 25○ 5.klasse: Lix 30○ 6. klasse Lix 35➤ Eleven kan udtrykke sig i et fagsprog om egen læsning og skrivning.➤ Eleven kan selvstændigt producere tekster indenfor forskellige genrer.➤ Eleven scorer "god" eller derover i nationale test.
Evaluerings hvem, hvad, hvornår	<ul style="list-style-type: none">➤ Forår 4. og 6. klasse: Obligatoriske Nationale test.➤ Læsevejlederen samler op på nationale testresultater og medvirker til at profilberegnerens resultater bruges fremadrettet.➤ Staveprøve (ST) afvikles af dansklærer ved overgange. Opfølgning med læsevejleder.

Yderligere tiltag for elever i skriftsproglige vanskeligheder ved læsevejleder eller Slusekoordinator.	<ul style="list-style-type: none">➤ Læsevejlederen inddrages til drøftelse af evt. ændret praksis➤ Slusen kan evt. inddrages➤ I tilfælde af mistanke om dysleksi gennemføres ordblindetesten - dog tidligst i foråret i 3. kl.➤ Der tilbydes IT-kompensation til elever med særlige behov➤ Eleverne gives undervisning, som sætter dem i stand til at bruge læse-skrive-teknologi med succes
--	--

7. - 9. klasse

Hovedpunkter:

- bevare og udvikle gode læsevaner og læselyst
- opnå sikker læsning med passende hastighed
- fortsat udvikling af læsning og skrivning i **alle fag og genrer**
- Alle lærere er inddraget i læseundervisningen i deres respektive fag

Mål for undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Basal korrektur på sprog, stavning, tegnsætning og layout af egen produktion.➤ Tilegnelsen af alderssvarende viden gennem læsning.➤ Reflekteret deltagelse i kommunikation i komplekse, formelle og sociale situationer.➤ Anvendelse af læseforståelsesstrategier i alle fag herunder særlig fokus på overvågning af egen læsning og forståelse af teksters symbolsprog og multimodalitet.➤ Anvendelse af før-, under-, og efter-læsestrategier.➤ Forholde sig kritisk til og fortolke alle teksttyper (digitale, analoge og multimodale).
Tiltag i undervisningen	<ul style="list-style-type: none">➤ Måltrettet undervisning i klassiske fejltyper.➤ Kendskab til layout med henblik på genrer.➤ Før-, under-, og efter-læseaktiviteter.➤ Direkte undervisning i læseforståelsesstrategier i alle fag➤ Direkte undervisning i før-, under-, og efter-læsestrategier.➤ Præsentation og bearbejdning af forskellige teksttyper➤ Direkte undervisning i ord og begreber.➤ Der gennemføres Frontread-forløb på 7. og 9. årgang
Tegn på læring	<ul style="list-style-type: none">➤ Eleven kan finde fejltyper i egne tekster.➤ Eleven kan anvende layout med henblik på diverse genrer.➤ Eleven kan producere tekster inden for forskellige genrer.➤ Eleven kan anvende forskellige læsestrategier som f.eks. skimmelæsning.➤ Eleven kan udtrykke sig i et fagsprog om egen læsning og skrivning.➤ Eleven kan læse flydende og med god forståelse – ca. 200 ord pr. minut ved stillelæsning.
Evalueringsens hvem, hvad, hvornår	<ul style="list-style-type: none">➤ Frivillige og obligatoriske nationale test på alle årgange.➤ Læsevejlederen og ledelse samler op på nationale testresultater og medvirker til at profilberegnerens resultater bruges fremadrettet.➤ Løbende evaluering f.eks. i form af diverse læsetests i de respektive fag.➤ Folkeskolens afgangsprøve - FP9

<p>Yderligere tiltag for elever i skriftsproglige vanskeligheder ved læsevejleder eller Slusekoordinator.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Læsevejlederen inddrages til drøftelse af evt. ændret praksis.➤ Slusen kan evt. inddrages.➤ I tilfælde af mistanke om dysleksi gennemføres ordblindetesten.➤ Der tilbydes it-kompensation til elever med særlige behov.➤ Eleverne gives undervisning, som sætter dem i stand til at bruge læse-skrive-teknologi med succes
---	--

